

ter som varit i tjänsten några år veta, hur textvalet i hastigheten avgöres i sakristian före gudstjänsten, ibland utan någon som helst relation till predikan, ibland med sådan relation.

Detta bihang upptager nu såsom firningsämne, bl. a. den hel. Trefaldigheten, den hel. Ande, Kristi kors, Herrens apostlar, Herrens martyrer, de kristnas enhet, boten o. s. v. Man önskade blott, att utgivaren hade haft tid att utvidga serien att omfatta ämnen sådana som Kyrkan, det heliga prästämbetet o. a. Vi hoppas, att han skall ha dessa ämnen i tankarna, då en ny upplaga av psalmvalslistan förberedes. Kunde då också förslag till psalmer för aftonsångerna beredas ett rum, skulle psalmvalslistan i yttre hänseende vara fullständig.

Om jag efter det sagda skulle göra ett försök att sammanfatta intrycken av den nya psalmvalslistan, finner jag följande synpunkter böra särskilt framhållas.

Den bäres av ett omisskännligt *religiöst allvar*. Den söker samla församlingssången omkring det centralt religiösa. Den undviker sorgfälligt allt fjäsk för det aktuella och faller inte beskäftigt till föga för dimmiga och grumliga nyskapelser på diktens område. Där det värdefulla nya förtjänar ett rum har det tagits fram och ställts sida vid sida med kyrkans klassiska psalmer.

Den är *traditionsvärdande*. Den bäres av ett positivt kyrkligt intresse, som icke känner någon kompromissernas väg, eller någon falsk ekumenicitet. Någon menar, att den är för snäv i snittet och ensidigt hyllar ett visst stilideal. Mot detta kan framhållas, att ståndpunkten är konsekvent kyrklig och bland psalmförslagen skall man förgäves leta efter för den svenska reformationskyrkan främmande tonfall. Överallt spårar man den heliga linjeföringen. Där nu denna i psalmvalet finner sitt uttryck, skall också svensk kyrkomenighet känna sig bäst hemma.

Erfarenheten skall en gång bekräfta detta.

Sven Ljung.

Nutida kyrklig konst utställd i Halmstad.

En kyrkklocka ringer, ett orgelpreludium intonas och intendent Salven inleder i det i romansk stil inredda kapellet i Hallands museum i Halmstad sin föreläsning om nutida kyrklig konst, varvid han från utgångspunkten bland museets medeltida föremål snart når fram till de salar, där den tillfälliga utställningen kring detta tema är ordnad.

Utställningen mönstrar ett område, som har ständigt aktualitet, men som

har det icke minst nu, då de svenska konstnärerna ha fått ge vika för de norska i sådana tempel som Lunds och Linköpings domkyrkor. Utställningen omfattar måleri och teckningar, varvid Olle Hjortzberg, Hugo Gehlin och Einar Forseth dominera, skulptur med bl. a. verk av Olof Ahlberg och Axel Wallenberg, textilkonst från Hållandska hemslöjden, vilken, som naturligt är, representeras rikt, Konstfliten, Göteborg, Libraria, Stockholm,

Licium, Stockholm, Agda Österberg-Lindström, Varnhem, kyrkligt silver från Thore Eldh, Göteborg, Erik Fleming, Stockholm, Martin Laurén, Stockholm, Wiwen Nilsson, Lund, Silversmedjan T. Wendt, Hälsingborg, och Slöjdföreningens skola, Göteborg, samt mässingsarbeten från Libraria. Utställningen ger glädjande bevis för hur pass mycket nya och vackra inventarier våra svenska kyrkor förvärva och den visar några av de möjligheter, kyrkorna ha att finna föremål av konstnärlig kvalitet till icke alltid så dyra priser. Hur pass fullständig utställningen är vågar jag icke bedöma. Utanför utställningen kommer jag bland aktuella konstverk att tänka på t. ex. Märta Afzelius gobelänger för Linköpings domkyrka, Sven Erixsons förslag till krematoriet i Stockholm eller Pär Siegårds fresk i Grevie kyrka i Skåne.

Så snart det gäller kyrklig konst är anknytningen till äldre former, särskilt medeltida, naturlig, även om den innebär en begränsning. Därbredvid finner man den motsatta tendensen, att ställa moderna former direkt i kyrkans tjänst, och här finns å andra sidan risken för bristande sammanhang. Konsthantverket har haft lättast att förena tradition och förnyelse, medan bildkonsten och även oftast konsthantverkets mönsterskatt har haft lätt att hamna i en schematiserad stilisering, som ibland förefaller att ha tillkommit som den nödtvungna medelvägen mellan den egna konstnärliga viljan å ena sidan och kyrkorådet å den andra. Den stora utställningen av freskförslagen till krematoriet på Skogskyrkogården i Stockholm synes ha visat något liknande. Ord och Bilds konstkritiker, fil.lic. Folke Holmér, uttrycker det ganska beskt men säkerligen träffande i en krönika i tidskriftens aprilhäfte: »Den

traditionella stiliseringens torra vindar svepte annars med tvärdrag genom flera salar. Man kände sig beklämd inför dessa klatschigt förenklade himmelska härskaror, som i välberäknade bataljoner och fylkingar kretsade omkring en blond ljuskälla eller en förtunnad Kristusgestalt i strålkastarbelysning. Syftar sådant mot den märgfullt kristna konst, som kyrkan efterlyser, ja, då återstår ännu lång väg att vandra för landets rutinerade utövare av kyrklig dekorativ konst.»

Det kyrkliga måleriet blomstrar icke minst som fönstermåleri, och här är det främst Hugo Gehlin och Einar Forseth, som väcka intresse. Hugo Gehlin är den som i sina kyrkfönster starkast söker stöd i traditionen. Han använder ofta ett medeltida schema med stora figurer i mitten och runt omkring mera dramatiskt livfulla småscener, fasthållna inom blypräjsarnas ramverk och i regel balanserade mot varandra i framhävd symmetri. Med stor framgång har han i vissa fönster, t. ex. ett av fönstren i S:t Petri i Malmö, låtit kompositionen bestå av lugnt samlade, i sig själv slutna figurer, en i varje fält. Einar Forseth låter figurerna växa fram oberoende av blypräjsarna och hans effekter bli friare och mera levande men ofta grövre. Medan Hugo Gehlin helst synes hålla sig till en traditionellt värdig motivkrets har Forseth en berättarfantasi, som lockar honom att dra in en rikedom av nutidsmotiv i bildserierna.

Det är givetvis lättare att nå förnyelse inom konsthantverket än inom den motiviskt och ikonografiskt bundna bildkonsten. Inom silversmidet utgör Wiwen Nilssons konst, i vilken proportionernas inbördes spänning jämte ytbehandlingen betyder allt, det nya vägende inslaget. Hans silver-

bjäser kunna ibland i sin förenkling verka torftiga men oftare i sin renhet storslagna. I mässingsstakarna från Libraria har en förnuftig användning av gamla former lett till ett gott resultat. Högst bland konsthantverket står utan tvekan textilkonsten, och här kan man bland åtskilliga vackra föremål som exempel nämna två mässhakar, komponerade av Sofia Widén (Licium) för Gustav Adolfs kyrka i Hälsingborg, med sina utsökta broderier, i ena fallet på vit, i andra fallet på röd damast. En allmän strävan efter enkla och rena former, som verka på avstånd, klar och uttrycksfull textning, och undvikande av för mycket detaljer samt en stark känsla för de olika stoffernas verkan präglar det bästa av denna textilkonst. Man frapperades t. ex. av hur lätt en kyrka

till rimligt pris kan få ett flertal antependier i vackra stoffer av olika färg. Friast spinner ornamentiken på mattorna, vilka i flera fall voro synnerligen verkningsfulla. Nämnas bör flossamattan från Konstfliten i Göteborg med temat himmel och jord.

Kyrkan och konsten äro två makter, mellan vilka i äldre tid rått ett så innerligt samband, att konsten existerat nästan blott som kyrklig konst. Den klyfta mellan de två mäktiga makterna, som sedan uppstått, är väl ännu icke helt överbyggd. Men samarbetet är på god väg att bli starkare. Kyrkan behöver konsten, men den borde också kunna ge den konstnärliga skapardriften dess rikaste möjligheter till utlösning.

Nils Gösta Sandblad.

K. S. V.-kretsmöte med dansk koralldag i Lund.

Till kretsmötet d. 19 april å Mikaelsskapellet, Lund, hade ett 30-tal medlemmar hörsammat inbjudan. Sedan v. ordf., kyrkoherde J. Hartler, Asmundtorp, hälsat de närvarande välkomna och med några ord antytt om dagens synnerligen viktiga diskussionsämne, koralboksrevisionen, överlämnades ordet åt domkyrkovicepastor Adell, Lund, vilken tillsänts kantor A. Runbäcks, Båstad, manuskript till inledningsföredrag, då denne genom sjukdom förhindrats närvara. I detta framhöll Runbäck, att man i princip bör vara försiktig med ändringar i melodiskt och rytmiskt avseende. Dessa skola endast företagas, då de i 1921 års koralbok gjorda omgestaltningarna, måste anses vara uppenbara försämringar. Vidare uttalades en önskan om omprövning av koralmelodier i flera fall, behovet av

ytterligare nya melodier, särskilt mera konkurrenskraftiga alternativa melodier. — I den följande diskussionen yttrade sig herrar Assar, Bauer, Svenningar och Adell. Den senare uppehöll sig särskilt vid önskvärdheten av rikligare melodihänvisningar, så att de församlingar, där förhållandena så kräva, bereddes tillfälle till rikare musikalisk utgestaltung. — På förslag av v. ordf. beslöt föreningen uppdraga åt styrelsen att med sig adjungera de personer, som den kunde finna lämpliga, för att med inledningsföredraget som utgångspunkt avgiva yttrande i frågan.

Efter en kort paus överlämnades ordet åt dagens föredragshållare, magister Finn Viderø, Köpenhamn. I ett klart format anförande gav talaren en glänsande översikt över dansk psalmsång från reformationen till våra